Ч. 146 (14.395). Львів, четвер 2. липня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гайле Селяссіе перед Лігою Націй.

ІТАЛІЙСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ І ЖИВЛОВІ ОВАЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 1. 7. ПАТ. Збори Ліги Націй зібралися вчора в год. 17. Після вибору бельг. премієра Ван Зелянда на предсідника та вступних формальностей **відчитали ноту італійського уряду**, який описуючи хід абісинської справи, підмітив постійну добру волю та льояльність супроти Ліги Націй і теперішню культурну місію.

Опісля дістає голос Гайлє Селяссіє. Коли він виходить повільним кроком на трибуну, **12 італійських журналістів витає його свистами. Поліція їх випроваджує, а публика приймає негуса бурею оваційних оплесків.**

Негус сказав кілька слів по французьки, опісля виголосив промову по амгарійськи; переклали її на французьку й англійську мову. **Він описав хід італьо-абісинського спору і страхіття газової війни, опісля домагався справедливости й помочі від 52-ох держав, що перед вісьмома місяцями ухвалили санкції. Негус жалівся, що деякі держави не виповнили своїх зобовязань супроти Ліги, натякаючи виразно на Францію. „Не йде про саму Абісинію, а про збірну безпеку та про істнування Ліги“ — заявив Гайлє Селяссіє. Він зі жалем згадав про ініціятиву припинити санкції і висловив домагання підмоги. Ані він, ані абісинський уряд, ані нарід не піддадуться насильству.**

Промова негуса була повна спокою і гідности, при цьому рішуча і драматична. Присутні оплескували її, доки негус не вернувся на своє місце; опісля відложено наради до нині.

САТИСФАКЦІЯ ДЛЯ НЕГУСА.

ЖЕНЕВА, 1. 7. ПАТ. Предсідник зборів Ліги Націй Ван Зелянд перепросив негуса за вчорашній інцидент — письменно, а на початку нинішніх нарад — устно.

ЖЕНЕВА, 1. 7. ПАТ. Після допиту шеф безпеки звільнив двох італійських журналістів, затримуючи під арештом шістьох.

ЖЕНЕВА, 1. 7. ПАТ. Управа союзу кореспондентів, акредитованих при Лізі Націй, висловила співчуття негусові та гострий осуд італ. журналістів, що зрештою до союзу не належать.

На основі швайцарського карного кодексу італ. журналістам загрожує кара до 2 літ вязниці і гривни до 2.000 шв. фр. за виступ проти представника чужої держави. В цій справі швайц. нач. прокуратор виїхав до Женеви. Правдоподібно італ. журналістів виселять зі женевського кантону.

Французька правиця не просить, лише погрожує.

ПАРИЖ, 1. 7. ПАТ. Вчора відбулася в палаті послів дискусія на тему розвязання „фашистівських ліг“. Правиця висувала правничі аргументи. **Праві промовці не жалілися на беззаконність, лише обіцяли витягнути висновки на майбутнє і так само поступити супроти лівих партій, як правиця дійде до влади.** Найкраща була промова пос. Валляна, з[illegible] погрозою під адресою мін. внутр. справ: **„Остерігаю вас у моєму імені, що коли не перестанете нарушувати прав людини і громадянина французи уважатимуть своїм обовязком збунтуватися проти вас“.** Комуністи переривали кілька разів цю промову, правиця й центр приймали її гучною овацією.

ФРАНЦІЯ ТАКИ ЙДЕ ДО ІНФЛЯЦІЇ.

ПАРИЖ, 1. 7. ПАТ. Права преса стверджує, що введення 40-годинного дня праці мусить довести до збільшення державного урядничого апарату на 30 до 60.000. „Ля Ліберте“ додає, що продовження шкільного віку вимагає, щоб приняти до служби 6.000 нових учителів. Коли ще додати видаток 30-х міліярдів фр. на публичні роботи — стверджує „Ля Ліберте“, побачимо, що заява комуністів, немовби вони були проти девалюації, є звичайною гіпокризією, бо практично змагають до неї.

ДОВІРЯ ДЛЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, 1. 7. ПАТ. Палата послів ухвалила 375-ма голосами проти 192-х довіря для уряду, сформуловане так: „Палата послів апробує заяву уряду і висловлює йому довіря щодо забезпеки ладу в державі суворим застосуванням законів про охорону республики. Відкидаючи всі поправки, палата переходить до денного порядку“.

ЩЕ 160.000 РОБІТНИКІВ СТРАЙКУЄ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 1. 7. ПАТ. У всій Франції страйкує тепер ще коло 160.000 робітників, з того 28.000 металівців у промисловому районі Мозелі, 27.000 гірників і ткачів у департаменті Нор, 20.000 у деп. Рони; в Тульоні страйкують банковці. Тут і там вибухають спорадичні непорозуміння робітників з працедавцями; найповажніший — це відомий льокавт у рівієрських готелях, що відібрав працю 12 тисячам службовиків.

Комуністи — вломниками.

БЕРЛІН, 1. 7. ПАТ. На днях арештували ватагу зложену з кількадесяти вломників, що колись належали до комуністичної партії. У звязку з тим у Берліні перевели арештування між б. комуністами, з яких деякі вже були у концентраційних таборах

Анґльо-перський спір перед Лігою Націй.

ТЕГЕРАН, 1. 7. ПАТ. Уряд Ірану (себто Пер-[illegible]слав до Женеви обвинуваченя проти Ан[illegible] те, що вона заняла острови Барейн, які [illegible]я уважає частиною своєї території. Цей спір [illegible]ає вже дуже довго; Англія відкидає перські протести, бо для неї острови Барейн мають чимале значіння з огляду на нафтові поля, ловлю перел, а також як база політичних впливів на недалеке арабське побережа

Наука з недавно минулого.

Львів, 1. липня 1936.

Так сталося, що майже одночасно відбувалися три процеси: український Бандери і товаришів у Львові, жидівський у Радомі з приводу подій у Пшитику, та німецький у Катовицях, що теж уже закінчився. Три удари для трьох громадянств, що мають спільну назву національної меншини у польській державі.

Чи не найтрагічніший процес пшитицький, не стільки сам по собі, як через те, що він виявив дуже тяжку ситуацію жидівства у Польщі. Загально-польська атмосфера супроти жидівства справді дуже ворожа і нестерпна. Загрожена просто екзистенція загалу жидівства, наражена на образу їх честь та їх релігійні святощі. Тому не дивує та протестаційна акція, що її повели всюди жиди, включно до вчорашнього демонстраційного страйку.

Цікава у поведінці жидів одна риска, що свідчить про те, як і жидам при всій їх самопевности та ексклюзивности їх вдачі іноді тяжка буває атмосфера відчужености та самотности. Нинішня „Хвиля“ принесла інтервю свого кореспондента з сенатором О. Луцьким з приводу антисемітської акції, що ведеться між іншим на терені борщівського повіту. Кореспондент питав сен. Луцького про засадниче відношення української кооперації до антисемітської хвилі, що так широко розлилась нині по всій Польщі. Сен. Луцький зазначив, що український кооперативний рух своїм ідейним наставленням однаково суперечний і з антисемітизмом і з матеріялізмом. Тепер „Хвиля“ похапцем і залюбки друкує цю заяву, хоч ще свіжі в нашій памяті статті у тій-же „Хвилі“, де доказувано, що наш кооперативний рух у свому заложенні пересякнутий антисемітизмом.

Згадуємо про це не на те, щоб робити жидам якінебудь закиди. Хочемо лише підчеркнути, що жиди, як видно з теперішньої їх поведінки, глибоко переконані в глибині своєї душі, що серед українців вони ще найскорше знайдуть підтримку в тих справах, де йде про право і справедливість. І тому не вагаються у критичних для них моментах звертатись до українців за цією моральною підтримкою.

У поведінці українців супроти жидів не виступають лише питоменні риси української вдачі. Українці краще, як інші національности, розуміють ідею спільноти політичних інтересів серед усіх національних меншин. Правда, і серед жидів були люди, що ту ідею добре розуміли та дуже активно її пропагували й реалізували. Це був колишній посол Ґрінбавм та його група сіоністів, жидів з Конгресівки, що були під впливом російської культури з її принциповістю у підході до всіх справ. Але і Ґрінбавм не пішов далі створення спільного виборчого бльоку всіх національних меншин при виборах у 1922 р. Відомою річчю є, що цей бльок мав кольосальний успіх у виборах. Тим дивніше було, що порозуміння між національними меншинами не пішло далі, хіба лише якби ще по інерції виявилося при виборах першого президента держави.

Але чим дальше, тим більше виступали ріжні партикулярні ріжниці політичного й економічно-соціяльного характеру між поодинокими національними групами, контрагентами спільного виборчого бльоку, і на вид тих ріжниць забули вони за глибоку і дуже слушну в своїй основі ідею спільноти політичних інтересів для всіх національних меншин у Польщі. Зза дерев не бачили ліса.

Краще від національних меншин зрозуміла ситуацію польська сторона і, зручно граючи на ріжницях між поодинокими національними групами, розбила навіть виборчий бльок національних меншин при чергових соймових виборах у 1928 р. Памятаємо громові статті на тему виборчого бльоку національних меншин у прорядово-санаційних офиціозах, де цю ідею названо без обиняків протидержавною. Очевидно, директиви цього роду мусіли відбитись і на виборчій практиці, такій рішальній у польській дійсности для висліду виборів. І тому ще і з цієї причини другий виборчий бльок національних меншин при виборах у 1928 р. не мав відповідного успіху.

Але слід відмітити, що на цей раз бльок не охоплював у цілости громадянства поодиноких національностей. І жидівське й українське громадянство пішло до виборів 1928 р. в розсипці. Треба тут ствердити, що ідея виборчого бльоку всіх національних меншин найбільше спротиву знайшла саме в Галичині, особливо серед галицьких сіоністів з послом Райхом на чолі. Оскільки поза бльоком національних меншин опинились у 1928 р. і українські радикали та сельробівці, то це сталося з партійної демагогії та доктринерського засліплення; зрештою — це були українські ліві групи, що підчеркують саме соціяльний мент у своїй діяльности. Інакше було серед жидів. Там проти бльоку національних меншин виступили саме національні сіоністичні партії. А зробили це виключно з крайнього політичного опортунізму, наскрізь егоїстичного та нічим необмеженого.

Дальший розвиток подій у Польщі показав, що цей політичний опортунізм жидів був короткозорий і не дав їм того, чого вони сподівались. І в цьому лежить наука не тільки для жидів, але і для нас, оскільки правдою є, що історія — учителька життя.

Українська Національна Бібліотека.

(Бібліотека Наукового Товариства імени Шевченка у Львові.)

II.

З кінцем 1935. р. мала бібліотека НТШ скатальогованих коло 200,000 томів, 2.000 рукописів та 1.400 атлясів і мап (стан на 1. І. 1936. р.). Отже, як бачимо, це вже справді велика бібліотека, але вартість її полягає, як уже згадано, не так у кількості її зборів, як у їх якості.

Серед інших бібліотек у Польщі виріжняється вона саме добором своїх книжкових скарбів. Має бо вона передовсім найновішу й найсистематичнішу збірку **Ucrainica:** як друків у мові українській, так і друків, присвячених українознавству в ріжних чужих мовах, головно російській. Під цим оглядом бібліотека НТШ перевищує й неодну з найбільших бібліотек Східньої України, а не то Польщі. Збірка українських друків XIX.—XX. ст. це головний її скарб. Тут заступлені всі українські етнографічні землі — Наддніпрянщина, Галичина, Буковина, Закарпаття, Зелений Клин та українські кольонії в Америці. Бібліотека може похвалитися комплетами перших видань усіх українських клясиків та найповнішою на всій українській території збіркою української періодичної преси (газет і журналів), особливо зперед війни. На жаль світова війна, а опісля польська цензура сильно проріділи цю збірку. Має бібліотека також чималу збірку українських стародруків XVI — XVIII. ст., від Апостола Івана Федоровича (Львів 1574) до „Енеїди" Івана Котляревського (Спб. 1798).

Другий скарб бібліотеки це велика й незвичайно цінна **збірка наукової літератури з усіх ділянок українознавства** в ріжних мовах, а передовсім у мові російській. Шляхом обміну й купна придбала бібліотека НТШ комплети видань мало не всіх російських наукових установ, головно передвоєнних, як центральних, так і провінціяльних: крім видань Петербурзької Академії, видання численних наукових товариств, університетів та інших високошкільних закладів, архівних комісій, зїздів, ріжних приватних видавництв і редакцій. Розуміється, ці збірки цікаві не тільки для дослідника української мови, етнографії, літератури, історії, тощо, але й для кожного, хто студіює взагалі східньо-европейські проблеми. Крім того має бібліотека з обміну багато таких видань ріжних інших чужоземних наукових установ, що їх у Польщі ніде поза нею не знайти.

Також і з дарів має бібліотека багато цікавого й не для самого україніста, як от хочби цінну **фільософічну** бібліотеку в ріжних европейських мовах покійного українського фільософа Володимира **Лесевича,** яку опісля доповнили дари теж уже покійного адвоката д-ра Івана **Мандичевського;** збірку геольогічної літератури, зокрема ріжних дрібних відбиток проф. Ю. **Медвецького,** або бібліотеку Івана **Франка** з її цінними збірками також до історії західньо-европейської літератури, історії релігії, тощо.

Цінний також і **рукописний відділ** бібліотеки, де зібрані українські рукописи від XIV. до XX. ст. переважно церковні (евангелія, минеї, тріоди, тощо). Між ними найцікавішим набутком є великий пергаміновий рукопис із XIV. ст., так званий Библівський Апостол (із Библа коло Перемишля). Зі світськимх треба згадати кілька співаників головно XVIII. в. (між ними найцікавіший Пашковського). Дуже гарно представлене закарпатсько-українське письменство XVII—XVIII. ст.

Між цими рукописами багато цікавих для історика українського письменства головно з того погляду, що вони виразно свідчать про неперерваність уживання рідної мови в літературній обробітці. В Галичині ці спроби йдуть аж до часу т. зв. „Руської Трійці" (М. Шашкевич, Ів. Вагилевич, Я. Головацький). З новіших часів має бібліотека збірки листів і взагалі паперів цілого ряду визначніших галицько-українських діячів Володимира і Олександра Барвінських, ред. „Діла" Івана Белея, Мелитона Бучинського, Івана Верхратського, Василя Ільницького, Володимира Левицького (Василя Лукича), Остапа Левицького, Іляріона й Омеляна Огоновських, Ярослава Окуневського, Костя Паньківського, Титка Рева-

МИРОСЛАВ КАПІЙ. 2

Препарація і поезія.

(Докінчення).

Добру хвилину стояв так Буряківський розглядаючи понад цвікер клясу, ще раз прочищуючи ніс, вкі сказав:

— Помолімся!..

Тихо стало в клясі. Молилися звичайно за чергою, та коли щораз частіше траплялося, що той, який мав молитися плутав молитву і нераз не міг докінчити Отченашу як ось Пастушенко, або Калинюк, що в „Богородице Діво" все вкдутував „імже вся биша", тоді кляса вибрала собі постійного молитовщика — бурсака, любимця отця катехита, Вербового. Діставав він за це щотижня два „шпорти", на які складався ціла кляса.

Та сьогодні Вербового не було у клясі. Кожний озирався на другого, шукаючи кандидата. Нараз з останніх лавок озвався низький басок:

— Во імя Отця...

Це почав молитву Скородрач із останньої лавки, один із „махабундів". Поволі, слово за словом рубав низьким басом слова молитви, зложивши незугарно свої руки, що нервово затискалися і хрустіли.

Буряківський глипнув понад цвікер на останні лавки і якось мимохіть закліпав віями. Якийсь острах відбився на його лиці, бо ці з перших лавок почали тручати себе ліктями, підморгуючи значуче, мов би ненароком повертаючи свої голови взад. Нагадали собі, якто Скородрач молився раз перед лекцією Буряківського цілої пів години, переходячи „Вірую", „Помилуй мя Боже", тропарі та кондаки. Та Скородрач покінчив тепер на „Богородице" і перехрестившися сів з такою силою в лавку, що аж заскрипіла під ним.

По молитві Буряківський ще раз підтер ніс, поправив цвікер і сів за катедру. Записав у дневнику неприсутніх, замкнув його і виняв із жмутка шпаргалля Овідія. Отворив книжку на тій сторінці, де була зазначена великою жовтою закладкою нинішня лекція і поруч поклав грубий зшиток із препарацією, заялозений, помнятий, яким користувався може з яких двацять літ. На катедрі лежали перед ним три друковані переклади тексту Овідія, „Коментарії", як він їх називав, чи там „шахраї" або „брики", як їх звали учні. Учням, відома річ, уживати їх було суворо заборонене. Було загально відомо, що Буряківський без „шахрая" не зможе перевести ні одного речення, навіть з Непоса і тому звичайно вчив він тільки у першій і другій клясі латини, а додатково ще каліграфії. Тільки цього року зложилося так, що виїмково поручив йому директор латину в пятій „А" і це наповняло Буряківського гордощами. Та цю радість псували йому „махабунди", що нераз йому до печінок добиралися своїми жартами. Сиділи вони мов би тихо, кожний намагався прибрати вигляд, що для нього поза конюнктівами та партиціпіями ніщо у світі не істнує.

Розложивши на катедрі свою лябораторію, кидав оком понад цвікер в їх бік, якби бажав впевнитися, яким вітром віє з останніх лавок. Виїнявши з нагрудної кишені доволі грубий записник, узяв у ліву руку розгорнений підручник Овідія, положив на ньому „препарацію" і підвівся ізза катедри. Ще раз обкинув оком цілу клясу, зійшов із степениці і пішов поміж ряди лавок. Почав питати препарацію із перших двацяти рядків Овідієвого „De vita sua".

У клясі почався рух. Кожний учень старався заняти таку позицію в лавці, щоб його не було видко зпоза сусіда і щоб ховаючися за ним, можна було тримати хоч беріжком відчинений зшиток із препарацією. Сипалися слова одно за одним „на виривки". Ученики вставали, то сідали, як ляльки поприв'язувані шнурками. Хто відповів, той сідав вдоволений, що збувся біди, бо Буряківський перепитавши препарацію, викликав для перекладу тексту саме тих, що не вміли препарації. Деякі відважніші коли їх відповідь була не така, якої бажав собі Буряківський, починали сперечатися. Дехто боронився, що саме так, як він каже, стоїть у словнику. Та Буряківський тримався свого зшитка і відразу приголомшував такого сміливця своїм невмірущим:

— Ти мі ту бу́деш! Слу́хай! Ей слу́хай! Та́ку ті па́льну третю, римську!...

Це була у Буряківського ультіма раціо, перед якою корився кожний.

Буряківський говорив своєрідним жарґоном. Сам з походження лемко зпід Грибова, хоч вже добрих трицять літ проживав на Поділлі, не навчився ніколи говорити правильно по українськи. Його мова перетикана густо польонізмами в якій слівце „юж" раз-у-раз чергувалося з кумедним для уха подолян наголосом, викликала спочатку регіт серед учнів. Та зчасом всі звикли до цього.

Перепитавши слівця, забрався Буряківський до тексту. Викликав Бучакевича, а сам пішов за катедру до своїх „коментаріїв", без яких не йшов йому переклад. Бучакевич піднявся поволі із свого місця, підніс своїми кремезними руками книжку до очей, при тому зручно положив картку із свого „коментаря" на лівий бік тексту і почав читати.

І полилася мельодійна Овідієва поезія, що в голосі Бучакевича набирала якоїсь ліричної закраски і мягкости, бо Бучакевич мав гарний голос, а в хорі співав тенором.

„Ille ego qui fuerim, tenerorum lusor amorum,
Quem legis, ut noris, accipe posteritas!..."

Тихо стало у клясі, увага всіх повернулася до читаного тексту. Навіть ті, що заняті були під лавкою писанням вправ на другу годину, підносили голови і вслухувались у ті немов різьблені у мармурі слова римського поета. Відчували ритм і настрій навіть ті, що не розуміли тексту.

Була така хвилина, що кляса розяснилась якби від променя поезії — рідка хвилина, коли із шкільного підручника перебігає на учнів як би іскра надхнення.

Та нараз почули ми голос Буряківського:

— Досить. а тепер толкуй!

…оманчука, Остапа Терлецького, ковича, Юл… …ича, Івана Франка та ін.), з бу… Корнила У… …фа Федьковича й Сидора Вороб… ковинськ… …архів сенатора М. Черкавського, кевича, … …в рукописному відділі перехову… тощо. К… …вів ріжних галицько-українських ється кі… …станов, передовсім студентських: товарис… …Громади", „Академічного Брат… „Акаде… …го Лихваря", „Ватри", „Медич… ства", … …Львова та цілої низки „Січей" — ної Гро… …ської й черновецької, краківської львівськ… Громади", та ін., матеріяли й ар… „Украї… …ситетської справи; архів „Руської хіви д… „Правди", „Літ. Наукового Вістни… Бесіди… …кої Видавничої Спілки" — зперед ка", „… …воєнні й повоєнні збірки: таборів війни … …нд), Українського Горожанського виселе… …сту, Українського Університету Ком… …ріяли й документи до історії Укр. у Л… …ців та УГА, ріжні спомини з нові… Січ… …о. Треба також згадати за знадіб… шо… …фій українських письменників і дія… ки… …галицьких та буковинських (теки чів… …й особливо Ів. Ем. Левицького). Он… …дніпрянської України треба відмітити …Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова ли… …ін., архів Укр. Громади в 1-ій Дер… й …мі, Подільської „Просвіти", архіви М. ж… В. Доманицького, О. Кониського, Бог… Д…евського та ін. зперед війни, та пово… д… паперів ріжних учасників останньої … боротьби, матеріяли й документи до …ї боротьби.

…ліж бібліотека має автографи багатьох …раїнських письменників нової доби (Ст. …ого, Д. Мордовця, І. Нечуя-Левицького, …айнки, М. Коцюбинського, В. Винничен…

…а також збірка мап України — старих …VIII. ст.) і новіших.

…е вичислені збірки бібліотеки НТШ роб… …еобхідним джерелом передовсім для кож… …о хоче студіювати українознавство, але …щораз частіше удаються дослідники й ін… …ань.

…прикінці кілька цифр, що ілюструють роз… бібліотеки. Насамперед про стан бібліо…

…кінцем 1894. р., як знаємо, було всього …умерів; перше бібліотечне звідомлення по… 15. VII. 1900. р. вже **7.997** тт.; на 1. І. 1901. …же **8.684** тт.; на 18. IV. 1905. числила біб… …а **19.134** тт.; на 1. І. 1911. було **53.024** тт., … ркп.; на 1. І. 1914 — **70.238** тт. + 460 ркп.; … І. 1921 — **75.443** тт. + 461 ркп.; на 1. І. … — **91.416** тт. + 461 ркп.; на 1. І. 1930 — …0 тт. + 474 ркп.; на 1. І. 1936 — **184.974** … 1452 ркп.

…оли до цього додамо ще окремий відділ Ів. …ка (5.893 тт. + 535 ркп), то матимемо ска… …гованих, себто доступних для користування, …57 тт. + 1987 ркп. В дійсності бібліотека …коло 250.000 томів, якщо додати до цього … ще велику збірку нескатальогованих кни… та дублєтів.

Тепер пару даних про приріст бібліотеки:

…уло …ок:	в обміну НТШ	обмін бібл.	дарів	купна	разом
… р.	904	—	673	338	1.915
… р.	1.952	—	2.376	679	5.007
… р.	2.002	100	4.027	1.671	7.800
…3 р.	1.816	105	6.494	1.724	10.139
…0 р.	123	2.242	2.226	97	4.688
…1 р.	486	250	1.084	251	2.071
…2 р.	848	312	1.469	248	2.867
…3 р.	2.800	149	2.489	135	5.573
…4 р.	1916	1.500	6.377	181	9.974
…25 р.	1781	845	4.126	162	6.914
…29 р.	2.396	7.133[1])	4.577	1.825[2])	15.931
…935 р.	2.428	1.185	10.850	105	14.568

Як бачимо, найбагатше джерело приросту …е **дари, себто поміч самого українського громадянства**, далі обміни, а нарешті **купно**. Останнє від часу світової війни становить назагал мізерну позицію з огляду на неспроможність Т-ва. Цифра купна в р. 1929. — це винятковий випадок. Обміни перед війною щораз більшали, з війною підупадали, а з закінченням її почали знову поступово зростати і врешті в останнім році перевищили передвоєнну цифру.

Кількість наукових установ, що стоять в об… НТШ, представляється в ріжних роках так:

…війною: 1900 р. — 168 1905 р. — 177
…війною: 1910 р. — 226 1913 р, — 236
1920 р. — 27 1921 р. — 46
1922 р. — 57 1923 р. — 104
1924 р. — 123 1925 р. — 174
1929 р. — 216 1935 р. — 206

…Кн. Палати 6.924.
…8 тт. з бібліотеки „Просвіти"

Число зменшення обмінних установ наступило головно коштом багатьох російських передвоєнних наукових інституцій, що їх поліквідували большевики.

Книжок визичено додому й у науковій читальні:

Перед війною: 1900 — 1.014 тт.; 1905 — 1.928 тт.; 1910 — 4.324 тт.; 1913 — 6.832 тт.

По війні: 1921 — 1.409 тт.; 1922 — 1.979 тт.; 1925 — 9.896 тт.; 1929 — 11.204 тт.; 1935 — 35.812 тт.

Так представляється дотеперішній розвиток бібліотеки Наукового Товариства. Бачимо, що це установа дуже й дуже поважна. Вона все посідала визначне місце в українському культурному, зокрема науковому житті, та спеціяльно тепер, коли через матеріяльні нестатки видавнича діяльність Товариства сильно підупала, бібліотеці доводиться майже виключно репрезентувати його в науковому світі.

Але бібліотека НТШ булаб установою ще імпозантнішою, ніж є, якби на шляху її розвитку не стояли ріжні труднощі. До розгляду цих труднощів — матеріяльного й політичного характеру й переходимо в другому розділі нашого нарису.

В. Дорошенко.

(Далі буде.)

Ювилей сенатора д-ра Антона Горбачевського.

Вдатна академія в салі „Сокола". — Комерс. — Що повинно бути найкращою памяткою ювилею.

Чортків, 29. червня.

За ініціятивою і заходом Ювилейного Комітету відбулося в Чорткові, як „Діло" вже повідомляло, дня 28. червня ц. р. ювилейне свято з приводу вісімдесятьліття життя і праці д-ра Антона Горбачевського як громадянина, політика адвоката, як тої людини, що має нині за собою поверх 60 літ упертої, послідовної і при тому простолінійної праці на народній ниві. Ювилей складався з двох частин: академії, що відбулася пополудні в салі „Сокола", і комерсу, що відбувся в салі „Брістолю". Учасниками ювилею були представники всіх сіл чортківського повіту і делегати сумежних повітів, інтеліґенти й селяни.

Як саля „Сокола" виповнилась по береги, члени Ювилейного Комітету ввели Ювилята, якого присутні повитали гучними й довгими оплесками. За Ювилятом увійшли на салю члени Української Парляментарної Репрезентації, між ін. голова Василь Мудрий, д-р С. Біляк, Зиновій Пеленський, д-р С. Баран, Д. Великанович, В. Болюх, д-р Р. Перфецький, д-р К. Троян, Заваликут, а з ними д-р Теофіль Окуневський, д-р Бараник та о. Саврій. Ювилят заняв почесне місце на сцені, біля нього з одної сторони засіли д-р Окуневський, д-р Бараник і д-р Біляк, з другої сторони о. Саврій, В. Мудрий і З. Пеленський. Сцена була прибрана в килими, на задній стіні на тлі жовто-блакитного прапору тризуб.

Коли вичислені заняли місця на сцені, оркестра читальні „Просвіти" з Вигнанки відіграла „Ще не вмерла". Після того виголосив промову іменем чортківського громадянства д-р Хичій, голова Ювилейного Комітету. Крім даних про життя Ювилята змалював бесідник час і відносини, серед яких він виріс, серед яких сталив свою волю й характер, працював і працює без упину до нинішнього дня. Промову свою закінчив д-р Хичій побажанням для Ювилята многих літ, після чого хор „Чортківського Бояна" під кермою дир. Масевича відспівав „Многая літа", що присутні вислухали стоячи. Відтак посол Пеленський по короткій промові вручив Ювилятові іменем Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові грамоту почесного членства. По тій промові забрав слово посол Василь Мудрий, що витав Ювилята від УНДО й У. П. Р. У своїй короткій, але дуже змістовній промові бесідник накреслив шлях розвитку політичної думки в тій орґанізації, в якій працював і працює Ювилят від наймолодших літ, не скривлюючи своєї політичної лінії ані на один момент. По промові вручив Ювилятові як відзначення почесну грамоту у мистецькій шкіряній оправі від УНДО й У. П. Р., на якій видніють підписи всіх парляментарних і політичних товаришів Ювилята (крім них підписувались на цій грамоті підчас комерсу також присутні гості). Відтак говорив від СУА д-р Біляк, що відчитав привіт, уложений на засіданні Виділу СУА. Його промова під оглядом змісту і форми була прекрасна. Іменем Копичинеччини й Гусятинщини промовляв адв. м-р Шахнович, іменем Борщівщини Петро Гораль, іменем Заліщиччини адв. д-р Бараник. Дуже гарну і щиросердечну промову виголосив о. Саврій як товариш Ювилята у праці на народній ниві чортківської округи і як представник нашого духовенства. Між поодинокими промовами виконував хорові продукції хор „Чортк. Бояна". Хорові продукції були бездоганні.

По привітальних промовах дякував Ювилят присутнім за честь, за його відзначення і при тому сказав, що якщо він щонебудь робив, то робив по імперативу і з почуття обовязку. Звернув увагу на те, що найважнішим чинником у зорганізованому житті нашого народу є почуття солідарности і збереження її на кожному кроці, хочби й у дрібних починах, бо тільки зсолідаризований нарід, нарід, що не розсіває, не поборює сам між собою своїх власних сил — може і мусить добути свою політичну і господарську незалежність.

Всі промови, зокрема промову Ювилята, присутні приймали дуже довгими оплесками.

По промові Ювилята відчитував м-р Мартюк Сильвестер привіти, що надійшли на руки Ювилята і голови Комітету д-ра Хичія. Всіх привітів було 63, з того 35 телеграм і 28 листів. Дуже миле вражіння викликав привіт о. прал. Куницького, написаний щирим серцем при тому у високомистецькій формі. Рівний йому був привіт сен. Луцького. Привіт від оборонців з політичного процесу Бандери і тов. викликав так багато оплесків і окликів „славно", що публика довший час не могла успокоїтись.

По відчитанні привітів зложили Ювилятові бажання наші найменші, які своїми деклямаціями і китицями квітів дуже зворушили Ювилята і присутніх.

Академія покінчилась відспіванням національного гимну.

В год. 8. веч. відбувся комерс, у якому взяло участь понад 70 осіб. На комерсі серед співів і дружніх розмов промовляло ще багато бесідників; зпоміж них слід звернути увагу на дуже гарну й бадьору промову о. Фіголя та промову м-ра Оробця, який говорив від молоді. Одначе зпоміж усіх промов чи не найбільш замітна була промова адв. д-ра Росляка. Він то піддав думку, як ділаючий голова Кр. „Рідної Школи" в Чорткові, що найкращою памяткою вшанування Достойного Ювилята буде, якщо в цьому році Рідна Школа закупить для себе на ґімназію будинок і вмурує в ньому таблицю з написом, що будинок той куплено в ювилейному році д-ра Антона Горбачевського.

Цього бажає собі горячо не тільки Чортківщина, але й усі сумежні повіти.

Епільоґ „заязду" в Мислевіцах.

„Герой" ост. днів дідич інж. Добошинський, що як відомо, зорґанізував збройний напад на жидів і на старостио у Мислевіцах, кілька днів скривався. Кружляли навіть чутки, що він наложив на себе руку. Щойно вчора вранці стрінув один поліцай романтичного дідича на Бабиній Горі, недалеко чехословацької границі. Інж. Добошинський пробував утікати, але піддався, коли поліцай почав стріляти. Він легко ранений в руку і дуже втомлений — не хотів нічого зізнавати, просив лише, щоб дозволили йому відпочати. „Героя" „заязду" переслухує тепер краківський прокуратор.

Індивідуальне та колективне господарювання.

Із праць Чехословацької Хліборобської Академії.

На запрошення центральної комісії ЧСЛ Хліборобської Академії для соціольогії села на засіданні цієї комісії дня 19. червня ц. р. голова Т-ва Українських Інженірів, доцент-суплент Віктор Доманицький відчитав реферат у чеській мові на тему: „Індивідуальне і колективне господарювання в сільському господарстві в історичній перспективі".

Референт подав спочатку дефініції та систематику колективів, описав відтак старі спроби, як от общини Роберта Суєка, Фурьє, Кабе, релігійно-моральні братства й комуни, спинився на пережитках колективізму в українців (супряга, толока, громадська череда, чумацтво), у сербів („задруга") та москалів, дальше дав приклади статутарних колективів передвоєнної доби (арендні товариства в Італії, т-ва для впорядкування меж у Люксембургу, хліборобські артілі М. Левицького). Довше спинившись на хліборобських артілях і давши короткий нарис розвитку індивідуального господарства в колишній Росії на початку XX. століття (до війни), референт коротко змалював процес колективізації в УССР та СССР, зазначивши, що від р. 1928 почалася примусова колективізація, яка мала катастрофальний вплив на сільське господарство, а особливо на скотарство СССР та ілюстрував цей процес занепаду відповідними статистичними даними за роки 1919—1933. Вказавши на негативні наслідки тракторизації сільського господарства й в Америці, де 1930 р. було в хліборобстві 1 міліон тракторів, референт підкреслив, що в цілому світі перемагає та посилює свої позиції дрібне індивідуальне трудове господарство. На думку прелеґента великі колективні господарства можуть мати лише тимчасове значіння в переходові доби та й то в місцях нової кольонізації, — рідко заселених і з малою кількістю атмосферичних опадів, де провадиться ще „грабіжницька" господарка й де є особливо сприятливі умови для ведення збіжевих систем сільського господарства. СССР примушена буде перейти до індивідуального кооперативного режиму й тоді запанують правдоподібно сільсько-господарські кооперативи, а не колективи.

В дискусії реферат оцінено як дуже цікавий, в наслідок чого комісія рішила видрукувати його (в чеській мові) в „Вістнику ЧСЛ. Хліборобської Академії" і просити референта дати на осінь 1936 р. ще два реферати з тої царини.

Після „Свята Просвітянки" у Бродах.

Від нашого дописувача з Бродів дістаємо ще такі дальші подробиці у звязку з комуністичними авантюрами на „Святі Просвітянки" в Бродах:

Поліція почала слідство в цій справі і перевела цілу низку арештувань та трусів. Здається, що найбільше в підозрінні є одно спортове товариство, якого фірми вжили комуністи для своєї агітації та яке мабуть опанували. У звязку з цими подіями рознеслися далі поголоски, що двох знаних комуністів вишлють до Берези, а кількох відповідатиме перед судом. Безпосереднього справника нападу на д-ра В. Левицького не найдено.

Наш інформатор пише нам теж, що невірна була наша попередня вістка, немов би на святі виступили теж польські й жидівські комуністи. Таких там не було, а комуністичні галабурдники рекрутувалися, на жаль, зпоміж нашої таки спантеличеної молоді.

Загальні Збори „Народньої Торговлі".

В салі Сокола Батька відбулися 29. червня ц. р. звичайні Загальні Збори „Народньої Торговлі".

Збори відкрив през. Надз. Ради **д-р Кость Левицький,** перейшовши коротко історію „Н. Т." та згадавши її основника пок. інж. Василя Нагірного. Після того запросив до президії Зборів радн. **І. Громницького** та о. сов. **К. Ясеницького.**

З черги інж. **Юліян Павликовський,** як нач. директор „Н. Т.", зложив звіт з діяльности дирекції, обговоривши всі позиції друкованого звідомлення. Дир. **Мацькевич** зреферував буджет, а о. крил. **Лопатинський** зложив звіт Контр. Комісії.

Представник РСУК дир. **М. Капуста** здав звіт з ґенеральної ревізії, що забрала 289 робочих днів. Ревізія охопила всі відділи „Н. Т."; виказала поправу в організації та в торговельній праці.

В дискусії над звітами забирали голос: проф. Бобяк (Бережани), п. Андрійович (Печеніжин), проф. Боднар (Тернопіль) і дир. Костик (Тустановичі). Дискутантам відповів дир. інж. **Павликовський.** Між іншим торкнувся взаємин із приватниками. „Народня Торговля" — казав бесідник — буде як гуртівня обслуговувати приватників там, де нема загально закупочних кооперативних осередків. Одначе не буде торгувати з мажкарями. Щодо справи уділів, то її треба поставити рубом, бо досі вона не є якслід наладнана — з вини і фізичних і правних членів. Те саме відноситься і до контрольних комітетів. Тут теж потрібна санація. Деякі вимагають навіть люксусових товарів... на борг. Щодо питання, хто накладає ціну: централя чи начальники поодиноких складів, пояснює, що від грудня 1935. р. начальники дістали дозвіл обтяжувати товар на місці відповідно до ринкових цін.

Після того відбулися вибори. До нової Надзірної Ради вибрали Заг. Збори від групи міських кооператив: 1) д-ра А. Стронціцького, 2) А. Короця, 3) д-ра Мик. Чучмана, 4) З. Чучмана (заст.); від групи ріжних кооператив та установ: 5) д-ра Костя Левицького, 6) Ів. Кузева, 7) Вол. Дутку, 8) д-ра Ст. Чумака (заст.); від групи фізичних членів: 9) о. Д. Лопатинського, 10) д-ра Волошина Мих., 11) проф. Боднара Ів. і 12) Даниша Никифора (заст.).

Найвищу межу зобовязань „Н. Т." означили Заг. Збори до квоти 2 міліонів золотих, найвищу межу кредиту для одного члена до 5-кратної висоти вплаченого уділу. Висоту презенційної марки для членів Надз. Ради означили Збори у висоті 10 зол. за одно засідання.

Збори покінчилися в год. 3-ій пополудні.

На зборах було приявних 45 уповноважених від фізичних членів, 6 представників від Центросоюзу та його підбудов, 18 представників міських кооператив і 31 гостей, разом 100 осіб. Пресу заступали: „Діло", „Г.-К. Часопис", „Українські Вісти" і „Торговля і Промисл".

Понад 400 дол. на музей визвольної боротьби у Пр[азі]

НЮ ЙОРК, 15. червня. (Вл. кор.). Вчора відбулося в Українськім Народнім Домі в год. 3. попол. зібрання для допомоги будові дому визвольної боротьби у Празі. Представлений д-ром Мишугою висланник управи Музею, Евген Вировий з Праги, представив зібраним значіння музею для національної справи. Після того почалася збірка у формі перегонів. Гром. Василь Пуйде зложив готівкою 50 дол., а 50 обіцяв дати, коли зачнеться будова дому. При цьому сказав, що йому стидно, коли о. адміністратор Повятишин випередив його перед роком, висилаючи просто до Праги 100 дол. від себе, а крім цього ще від церкви та від інших у... На це відповів учора о. Повятишин по... даром 100 дол., а тоді п. Пуйде мусів таки на вічу других 50 дол. Коли зібра... ві жертви і показалося, що ще багато ... до 500 дол., о. Повятишин додав ще ... від української катол. церкви св. Юрія ... Йорку та від себе 8 дол. Іменем Т-ва „Д... заговорив гром. Ілля Гузар жертвою 25 ... від себе 10 дол., д-р Мишуга склав 10 ... гром. Пуйде ще окремо 6 дол. Але не дій... 500 дол. і тому повезуть акцію ще далі.

Щезло 360.000 людей в одному році.

НЮ ЙОРК, 15. червня. (Вл. кор.) Щойно оголошено кількість населення міста Ню Йорку: 7,363.624 осіб. Але недавно оголошено, що в Ню Йорку живе 7,722.712 душ. Отже десь поділося 359.088 людей.

Цю загадку хочуть розвязати в той спосіб, що є дві методи обраховування числа населення. Статистичні експерти в бюрах рекордів подають цифру на 7,363.624 душ. Давня метода виказує другу цифру, більшу.

Попередньо обраховувано насліпо число населення так: Брали за підставу останню цифру з федерального цензусу (перепису) і до неї додавали кожного року по 128.000. Цю цифру діставали із пересічної річної цифри, яку можна було дістати на підставі цензусу впродовж десяти літ. Але останніми роками таке додавання наздогад приросту населення показалося сумнівне, бо число народин змаліло, а іміграція майже цілковито застановлена. Отже взялися до інш[ої] пересічної цифри. За підставу взяли федеральн[е] обчислення по 58.416 душ річно і таку цифру до[да]вали кожного року від 1930.

Найгустіше заселеним передмістям є Бруклин із 2,740.000 населення, найрідше заселени[м] є передмістя Ричмонд на острові Стейтен Айленд бо там усього 172.169 людей. Менгеттен ма[є] 1,730.000, Бронкс 1,441.532, Квінс 1,280.806 душ. На ділі всі ці цифри не докладні, а здогадні.

Свята в краю.

Велике церковне [с]вято в Дрогобичі.

В днях 20. і 21. червня ц. р. ... ОО. Василіян у Дрогобичі, як... правляє тутешньою парохією, ... Христового. Вже в дні 20. черв... вати громадно до Дрогобича ... лишних сіл, щоб приступити до св... Цілу ніч у парохіяльній церкв... виставлені Св. Тайни і цілу ніч ... ком виповнена вірними.

На другий день, себто 21. черв... ли з сусідних і дальших околиц... цесії, а саме: з Борислава, Брони... вої, Губич, Дережич, Добрівлян, ... хайлевич, Модрича, Сільця, Ся... ка, Лішні, Станилі, Трускавця, ... Улична — кожна зі своїм пароха... ну Службу Божу целебрував о. ... спів хор дрогобицького Бояна. ... ви посвячено прапор Братства ... Молитви", при чому о. ігумен Ба... сив прегарну проповідь.

По богослуженні уставилася величезна процесія, яку попровад... Базюк зі Св. Тайнами, у супрово... священиків до церкви св. Юра (... мятки нашої церковної архітектур... нині привезли сюди з Великої Укр... громада йшла зі своєю таблицею ... ганізованими широкими лавами. ... цесії був давно на Юрщині, а її кі... ще з церкви св. Трійці. Взяло в ній ... 12.000 людей. По приході на розлог... церкви св. Юра відправив о. мітрат ... бень до Серця Христового, о. Нищ... зав до зібраних проповідь про пос... ві. Під проводом і за словами о. іг... ника зібрані тисячі народу прирікали ... бу Христові. Загальною молитвою ... „Боже Великий Єдиний" покінчилась ... свята. Поодинокі процесії знову ус... ряди і знову такий самий великий по... ся враз з духовенством до св. Трійці.

Ціле свято пройшло серед великого ... му духа у всіх учасників та було імпо... релігійною та національною маніфеста... чому заслуга тутешнього монастиря О... ліян, його невтомного ігумена о. Бараб... духовенства дрогобицького повіту.

Народня честь наказує подбати п[ро] впорядкування стрілецьких могил і про забезпечення інвалідів УГА.

З книжки про Пілсудського в Америці.

НЮ ЙОРК, 15. червня (Вл. кор.). Накладня Скота й Мора видала книжку п-и Грей Гумфрей „Пілсудський“. Описаний життєпис польського маршалка з ентузіязмом. Порівнює авторка його з Вашингтоном, Ґарібальдім та ін. подібними національними героями. Оповідає, як він у часі російсько-японської війни їздив у Японію шукати політичної допомоги для поляків. Хотів дістати грошеву поміч від Японії на польське повстання. Японія відмовилась, кажучи, що з огляду на західно-европейські держави вона не може розпалювати такої небезпеки в Европі. Зате осягнув Пілсудський ліпше трактування полонених поляків, як російських вояків.

Про „чудо над Вислою“ оповідає п-а Гумфрей, що поляки були вже цілковито побиті большевиками. Аж французький генерал Вейґан зреорганізував армію, влив у неї духа, подав свої пляни і... польська армія виграла. Про Пілсудського опісля пише, який то він був державний муж, при чому знав ріжні мови, між ін. теж розумів „діялекти“ білоруський та український.

Провірте ваше відношення до рідної Церкви!

З приводу замкнених реколекцій для мужчин-інтеліґентів у Львові, в днях 3.—7. ц. м.

На Свят-Вечір 1934. загостив до підльвівського села англієць Фойгт, ред. „Манчестер Ґардіан“, щоб приглянутися нашим різдвяним святкуванням. Оком досвідченого обсерватора приглядався він нашим церковним обрядам, святочним звичаям, казав собі пояснити зміст і символіку колядок, питав про звязок наших колядок з українською історичною бувальщиною, з найновішими подіями, з працею нашого хлібороба; цікавився побожним поведенням селян у церкві та святочним настроєм по селянських хатах і раз-у-раз кликав з одушевленням: „Яка тут велич думки, яка у всім краса й поезія! Колиб так інший нарід мав такі цінности, він зумів би заблестіти ними перед цілою Европою, а ви не вмієте показати світові, що українці не тільки не заваджають на широкім шляху людської історії, але й творять культурно-духові надбання, яких вже нині ніхто поза вашою церквою не всилі витворити!“

Багато українських інтеліґентів не задержувалося ніколи над цим високомистецьким і глибоко фільософічним надбанням, яке створив і тепер творить на терені нашої рідної Церкви український нарід від св. Володимира аж по нинішній день. Треба, щоб аж чужинець, світова людина, звертав нам увагу, що таки чимось ми переросли Европу і можемо нашим церковним обрядом та звязаним з ним звичаєм імпонувати навіть найвибагливішій людині із Заходу.

Для нас, українців, не кінчається значіння рідної Церкви на величавости церк. обряду, на багатстві звичаїв, які від сірої старовини вяжуться в цим обрядом. Наша Церква, думаю українська кат. Церква, була і нині є одиноким місцем на землі, де ми не стратили ще своєї самостійности, де ми не є узалежнені національно ні від чужої творчости, ні від чужої адміністрації, ні від чужого законодавства. Відомо, що без самостійности бодай на одній ділянці життя, де міг би нарід виявити свій талант, тішитися своїми рідними питоменностями, найти бодай частинне заспокоєння своїх нац. амбіцій, не може жити нарід як не буде жити без воздуха і без їди віяке сотворіння. Був час, що український нарід стратив був свою державну незалежність, свою провідну верству, свої національні маєтки, навіть достоїнство людини за панщизняних часів. Українського імени не було! Істнувала пужденним животінням сіра маса безіменного простолюддя, яку часто шляхотське панство уважало тільки живим інвентарем. Але навіть у цих найтяжчих для нас часах ставав наш бідний нарід самим собою на терені своєї вбогої, та рідної Церкви.

Давно розуміли це наші противники і старалися ріжними підлазами зробити вилім у нашій церковній самостійности: намовляли наших предків на зміну календаря, впихали до нашого церковного обряду чужі форми, але український нарід боронився, як тоді вмів; уважав, що лекше буде йому перенести і переболіти страту тисячів шляхти, ніж повільну, але невминучу втрату цілого нац. життя в узалежненням своєї Церкви від чужих, як це сталося з нашою Холмщиною, або з племенами, які мешкали колись на територіях нинішньої Німеччини, Франції, Італії. Вони мусіли втопитися, бо все тягнуло їх на дно, ні на одній самостійній ділянці нац. життя не находили їх ноги твердого й певного оперття. В теперішности не страшна нам вже зміна календаря й тому противники підкидають з атеїстичним насінням. Колиб воно принялося масово на нашій ниві і заглушило буряном українське церковне життя, під нами завалиласяб остання опора нац. самостійности, ми полетілиб як нація стрімголов у пропасть небуття.

Як у минувшині, так і тепер не маємо ні одної нац. організації, де ми самі собою правилиб, тільки своїм інтересам служили, тільки до своїх цілей змагали. На однім тільки терені української кат. Церкви ми в повнім слова значінні національне самостійні. Вся влада від парохіяльної маєткової ради аж до митрополита в українських руках. Під склепінням рідної Церкви дихаємо вольними грудьми незалежних громадян. Слушно уважає наш нарід своїм володарем найдостойнішого нашого Митрополита. Згаданий вище п. Фойгт, вийшовши з послухання у Впреосв. Митрополита, заявив: „Маю враження, що перед хвилиною покинув я хороми котрогось з давніх ваших князів-імператорів. Такий величний маєстат сяє з достойної Особи вашого Митрополита. Такою безпосередністю бє лучність між вашим владикою і вашими колишніми славними володарями. Направду, що скрізь інде на цій землі ви в комірнім, але скрізь у вашій Церкві — то ви в себе дома“.

Пригадатиб ще, що нескований неволею нац. ґеній на терені Церкви створив прегарний український стиль деревляної церкви. В українському стилі розмальовуються тепер наші церкви по містах і селах. Вся утвар церковна по українських кат. церквах від ручника, обруса, хоругви, стихара, дальматики аж до фелона — все розквітається прегарними українськими вишивками. Багато рідного в церковнім напіві, в релігійнім концерті, навіть у вимові богослужебного тексту. Усуньмо з наших національних музеїв усю церковщину, а вони будуть світити голими стінами, порожніми світлицями.

Увага на незаступну нац. вартість української кат. Церкви диктує українському проводові, всій нашій мужеській інтеліґенції поставитись позитивно до нашої рідної Церкви, в рядах Кат. Акції стати активним і творчим будівничим кращого українського Прийдешнього.

о. О. ПРИСТАЙ. 53

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Частина четверта: Дяковчителі.

27. АВТОНОМІЯ ЦЕРКОВ І ДЯКІВСЬКА ПОЛІТИКА.

Наші американські дяки мали перед собою не менше завдання від священиків. Вониж виконували не тільки дяківські функції підчас відправ у церкві й поза нею, але й були вчителями у парохіяльних школах. Крім того дяк в Америці мав орґанізувати в парохії церковний хор, аматорський гурток і разом зі священиком влаштовувати театральні вистави, концерти, тощо.

До цієї роботи треба було мати відповідне знання, хист, добру волю та охоту. А того всього, за малими винятками, бракувало нашим американським дякам. Колиж і знайшовся десь здібний дяк, то він надибував звичайно такі великі перепони, що звязували йому, як то кажуть, ноги й руки, відбирали всяку охоту до праці а часто навіть до життя. Бо зразкові дяковчителі, таксамо як і зразкові душпастирі, падали в Америці жертвою тамошньої церковної автономії, що про неї ми вже згадували.

Та більшість дяків це були взагалі цілком непросвічені люди, що ніяк не відповідали свому завданню. А знову між здібнішими зпосеред них було багато занадто гордовитих, що вважали себе за найліпших дяків і надзвичайно вчених, часом більше, ніж священики.

З ними, в наших американських відносинах, де царювала демагогія, мали часто священики хрест Божий. Бувало, що через такого зарозумілого й добре вишколеного в язиці демаґога, мусів неодин священик покидати свою парохію та йти на іншу, хочби і гіршу, щоб спекатися дяківської напасти.

Але не тільки ті ліпші, чи пак здібніші дяки грішили переборщеною зарозумілістю і надуживали американської свободи. Гордовитости не бракувало також неукам і правдивим туманам. Вони впливали на своїх земляків-парохіян, що переважно самі спроваджували собі дяка зі свого села із Старого Краю. Зрештою священик не мав в Америці жадного впливу на вибір дяковчителя. Що більше, парохіяни приймали на посаду дяка, не тільки не питаючись про це свого пароха, але й часто проти його волі і йому наперекір.

Дяк у парохії мав до розпорядження більше засобів і способів дістатися до сердець кураторів та взагалі парохіян, ніж священик, що шанував свою гідність.

Нежонатий дяк робив надію кожному панові кураторові, що мав одну дочку або й дві-три. Дяк зятем церковного куратора... Цеж неабияке споріднення! В Америці, так само як і в Старому Краю, наші батьки вважали собі за честь, а своїй дитині за щастя, як віддали її за вченого пана. Молодий дяк використовував людську наївність і „дипльоматично“ залицявся до кожної дівчини в парохії, коли її батько мав якийсь церковний уряд або впливи.

Проворний дяк намагався всіх або хоч більшість парохіян прихилити собі. Супроти кожного вдавав приятеля. А приявнь здобував собі здебільшого в „салуні“ за чаркою. Він заходив до корчми, гарненько забавляв там гостей і часто сам „фундував“ парохіянам, своїм хлібодавцям. Це подобалося їм і вони хвалили собі дяка, що не лише освічений, але й товариський.

Кажуть в нас: „Чия чарка на столі, того правда на селі“. А в американських парохіях дяк ставив людям чарку на стіл і його була тут правда. В цім ділі священик не міг йому робити конкуренції. Тому дяк і не оглядався на свого священика та не потребував слухати його. Головне, парохіян мав за собою.

Позицію нежонатого дяка в парохії зміцнювало наше жіноцтво. Особливо ті жінки, що були вже під впливом американсько-українського „поступу“, відплачували дяківські залицянки не лише афектами, але часто навіть любовою.

Не треба думати, що жонатий дяк не мав вже такого значіння в американській парохії, як нежонатий. Деж там! В нього хоча й була жінка й діти, він вмів так повести свою дяківську політику, що був навіть у вигіднішому положенні. Нежонатий дяк міг іноді мимохіть спричинити в парохії колотнечу через заздрощі й сплетні палких суперниць. Зате жонатий дяк мав до діла тільки з одною жінкою і в нього була спокійна голова. Мав він уже там тестя, тещу, шурина, вуйка, тетку і т. д., що творили природне ядро його партії. А як хрестив свою дитину, то брав собі в куми тузин впливових парохіян. Від них „капнуло“ йому бодай кількадесять долярів „на крижму“ і чимало даруків для похресника. За кожними новими хрестинами запрошував інших парохіян на кумів. Не диво, що подекуди дяк мав цілу парохію кумів, кумок і приятелів.

Дяки забезпечували своє становище в парохії ще й іншими способами. Як парохія на чолі з кураторами приймала до себе на посаду нового дяка, то його перше питання звучало: „А як довго є у вас отець духовний?“ Річ у тім, що дяк боявся священика, що парохував довший час в тій самій парохії. Мовляв, такий піп зжився з парохіянами і має вже якийсь вплив на них. Отже проти нього булоб тяжко вести боротьбу.

А як дяк щойно обняв свою посаду в парохії, то його першим завданням було викурити старого священика, щоб прийшов новий.

Бувало досить часто, що дяк, запрошений своїми приятелями або знайомими, щоб прийшов до їх парохії на посаду, обіцював прийти під умовою, що проженуть дотеперішнього пароха і пошукають собі нового...

Ось так приблизно виглядала дяківська політика, що в Америці могла використовувати автономію парохій та людські дурощі. (Д. б.).

На жаль, нині ще у великій більшости стоїть наша мужеська інтелігенція осторонь всякої церковної, чи пак католицької роботи на нашім терені, або таки гальмує і поборює її в імя передвоєнного, нині вже грубо перестарілого, матеріялістичного світогляду.

У цілому світі йде переоцінка духовних і матеріяльних вартостей. Мужеська інтелігенція інших народів завертає з протицерковних становищ і веде свої нації під непоборні хоругви Христа.

В реколекційних домах переходять сотки тисяч інтелігентних мужчин перевишкіл, релігійно обновляються, щоб стати направду пожиточним старшиною своєї нації. Наша мужеська інтелігенція повинна з огляду на винняткове становище української кат. Церкви у житті нашої нації провірити своє відношення до Христа і до рідної Церкви, направити те, що попсувалося у цім відношенні та відновити те, що постарілося.

Тому закликаємо всіх українських інтелігентів: Ідіть на замкнені реколекції! Відновіть ваше довіря до Христа! Затісніть вузол співпраці з рідною Церквою!

о. Йосиф Осташевський.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

Підлісній під Микуличином

Потяг викидає вас на маленькім пристанку, три кільометри за Микуличином. Опинюєтеся серед одного з найкращих краєвидів високих Ґорґанів. Широка долина Пруту у вінку лісистих шпилів: Хомяка, Явірника, Лішньої, Загреблі. Мов колиска з могутнього маєстату гір і сочистої зелені смерекових лісів. До того невгомонний шум Прутових водопадів і сонце і повітря таке, як шампан.

Підлісній, маленьке сільце чи присілок, з розкиненими при дорозі і по збочах гір гуцульськими новими, гарними хатами та з кількома більшими приватними віллями. Серед гірських місцевостей на лінії Дора—Ворохта—Підлісній — це свого роду особливість. Тут нема ще досі тієї невідкличної атмосфери модного гірського літнища, де так нерозлучно єднаються зі собою в одно: дух перфум, припікварених сонцем тіл і зїдженої на обід цибулі. Таким винятковим відлюддям було донедавна Ямне, що його навіть з тієї причини вибрали собі були українці на свій літній вирій, але й тут в останніх часах, як зрештою майже всюди, змайоризували нас національні меншини нашого краю.

Коли хто вагається, куди поїхати цього літа на ферії, хай попробує осісти цим разом у Підлісневі. Мешкання (одна кімната з кухнею) в кількох віллах або гуцульських хатах вагаються між 50 і 100 зол. за сезон. При дорозі коло стацийки є дві крамнички, в яких можете дістати все найпотрібніше. Ведуть їх два гуцули. Не хочете вірити, що в цілім Підлісневі нема ні одного жида, ні одного жидівського дому, ні одної жидівської крамниці. Це теж щось варта. Містечко Микуличин віддалене три кільометри, пів години ходу або 3 хвилини їзди залізницею. Там можна дістати щодня мясо і ярину.

В скорому часі Підлісній може стати одним з таких столковищ вишмінкованої і випіжамованої жидівської братії, яким нині вже є Дора, Яремче, Татарів, почасти й Ворохта. Можна би ще не допустити до цього і вдержати Підлісній як українське літнище, колиб ним більше заінтересувались українські літники.

В. Л.

НОВИНКИ.

— **Зміна адреси.** Видавнича Кооператива „Хортиця" у Львові цим повідомляє ВШ. своїх членів і відборців, що з днем 1-го липня 1936 вона перенеслася **на Ринок ч. 10, II. пов. на ґанку.** Рівночасно Кооператива просить відборців повісти А. Чайківського „Полковник Кричевський", книжки Ессад Бея „Змова проти світу" і збірки „С. Петлюра в молодости", негайно вирівняти свої залеглости за книжки чеком П.К.О. у Львові ч. 503.110. 2359 1—2

— **Повідомлення.** З днем 1-го липня 1936. Українське Товариство Допомоги Емігрантам з України перенеслося на нове помешкання на **Ринку ч. 10 (будинок „Просвіти"), II. пов., вхід з ґанку.** Т-во просить своїх відборців вирівняти залеглости за календар „Дніпро". Конто П.К.О. у Львові ч. 504.782. 2359 1—2

— **Найкращі лиси, пелерини виконує і поручає Ю. Глушевський, пл. Капітульна 3.** Тел. 254-46. Приймає футра на переховання літом. 10—?

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах,** прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 52-115

— **З нинішнім числом** передплатники „Діла" дістануть як безплатний додаток 13 число ілюстрованого двотижневика „Назустріч".

— **Коли вносити подання на львівську політехніку.** Кандидати на І-ий рік студій на львівській політехніці мусять піддатися лікарським оглядинам і після того зголоситись особисто з поданням до відповідних деканатів а саме: на виділі інжинірії сухопутної і водної 18 і 19 вересня; на виділі архітектонічнім 18 і 19 вересня; на виділі механічнім 21 і 22 вересня; на виділі хемічнім 23 і 24 вересня; на виділі рільничо-лісовім 23 і 24 вересня. По цих термінах ніяких зголошень приймати не будуть. Докладні інформації подає Секретаріят Політехніки у Львові, вул. Сапіги 12. На відповідь треба долучити почтові марки й одну марку за 10 сот. за інформаційний друк.

— **На один день до Гребенова.** Дня 5-го липня ц. р. відійде до Гребенова популярний поїзд. Відїзд зі Львова в год. 6.45 рано, відїзд із Гребенова того самого дня, в годині 18.51. По цілотижневій праці гарна прогулька і не дорого, бо білет їзди туди й назад коштує тільки 6 зол.

— **З польського підпілля.** В липні ц. р. починається кілька процесів у провінціональних судах у Польщі за приналежність до розвязаного урядом польського „Обозу Народово-Радикального". Вже 2-го липня починається в окр. суді у Седльцах розправа проти кількох робітників, що належали до тої тайної організації.

— **Злодій — убивником.** Ходорів живе до нині під враженням події, яка трапилася цього понеділка. Нотований злодій Петро Калинець залицявся до 22-літньої дівчини Ксавери Павлюківної, доньки залізничника. З пімсти, що Павлюківна його не хотіла, Калинець застрілив нещасну трьома вистрілами з револьвера. За якийсь час злочинець зявився на цвинтарі та примусив грабаря показати йому трупа вбитої. Саме у тому часі прибула поліція й окружила Калинця. Душегуб якийсь час відстрілювався, врешті останню кулю спрямував собі в уста. В тяжкім стані перевезли душегуба до вязничної лічниці у Львові.

— **Страшні наслідки бурі.** Над частиною волости Микуличі володимирського повіту перейшла велика буря з громами, які спричинили пожежу. Згоріло девять будинків, а з багатьох будинків вітер позривав дахи. Також у засівах зробила буря великі шкоди.

— **Розгуканий ендек.** Окружний суд у Лодзі покарав тижневим арештом місцевого ендека Станислава Ставського. Обвинувачений Ставський, викликував бійки з прохожими на вулиці та бив шиби в божниці. Обвинувачений виправдувався тим, що був пяний, але суд у це не повірив.

— **Вильно — найдешевше місто в Польщі.** Статистики обчислюють, що Вильно — це найдешевше місто в Польщі зі співчинником 42.00. Далі йдуть: Барановичі — 42.5, Борислав — 42.9, Стрий 42.9 і т. д. Найдорожчим містом є Холм Люблинський зі співчинником 50.7. Пересічний співчинник коштів утримання в Польщі був у травні ц. р. 47.1, у квітні 45.9.

— **З весільної забави — до тюрми.** На селянськім весіллі під Варшавою найшовся між гостями один панок В. Вітковський і випивши, задумав звести давні порахунки з братами Шостаками. Але в темряві і по пяному, замісць Шостака зранив одного з гостей, Маєвського. Маєвський помер, а Вітковський пішов на 4 роки до тюрми.

— **Совіти укріплюють кордони.** Секретар білоруської комуністичної партії Гикало подає у „Правді" з 25-го червня ц. р. відомости про воєнні роботи для укріплення совітського кордону на заході. Границі з буржуазними державами (Польща і Лотва), пише Гикало, заковані в залізобетон і замкнені на замок. Білоруське бездоріжжя зліквідовано настільки, що всі 90 районів Білорусі звязані зі собою прекрасними мурованими дорогами. Чисельність пограничної сторожі така, що ні одна закутина не залишається без охорони. На думку Гикала совітська Білорусь тепер неприступна твердиня.

— **Сектанство в Німеччині.** Теперішні відносини в Німеччині сприяють творенню щораз то нових релігійних сект. Недавно розвинула голосну діяльність секта евангелицько-католицьких лютеранів, яка голосить, що ніодна з християнських релігій не має „повної правди". На думку цих сектантів треба з кожної християнської релігії вибрати все, що найкраще й утворити нову релігію.

— **Совітські робітники — це аґенти С.С.С.Р.** Делегати християнських професійних союзів у Женеві на конференції праці запротестували проти допущення на конференцію робітників совітських. Вони вказують на те, що при такій системі влади, яка тепер є у Совітах, нема там професійного представництва робітників і, що совітські делегати — це в дійсности аґенти совітського уряду.

— **Пішки... через море.** Англійський винахідник М. Маркус робив недавно в Савтгенді пробу свого нового винаходу. Він придумав спеціяльний одяг і чоботи, в яких ходить по воді. Проба вдалася і винахідчик зробив пару кільометрів прогульки по воді, як по суші. Підчас цього експерименту вода сягала йому найвище до колін, хоч море не було дуже спокійне. Тепер М. Маркус чекає доброї погоди і хоче перейти пішки Ляманш.

— **Руки й зуби зрадили.** Цікавий спосіб слідства перевів один із шотляндських судів. У великім складі вкрали гроші. Касієрка, що сиділа за віконцем, бачила тільки руки злодія і зуби. Підозрілим у крадежі 13 особам, що були в той час у складі наказали перейти перед касієркою з витягненими руками і відкритим ротом. Коли підійшов третій з підозрілих касієрка заявила: „Це він". Гарно одягнений добродій признався до вини.

— **Проказу можна вилічити.** До цього часу хорих на проказу не можна було вилічити. Тому що на проказу нездужають тільки люди, тяжко було переводити досліди. Мікроба цієї страшної недуги, т. зв. „бацціля Ганесна", не вдалось дотепер штучно витворити. Були випадки т. зв. „практичного вилічення", але хорий мусів бути весь час під лікарським доглядом і недуга часто відновлювалась. Тепер на острові Фіджі найшли лікарі новий спосіб лічення прокази. Девятьом виліченим дозволили повернутись домів.

— **Літературна нагорода ім. Ґетого.** Німецький університет у Кеніґсберґу признав нагороду з фундації ім. Ґетого письменниці Аґнес Міґель, за найліпшу літературну творчість Сходу Німеччини. Лавреатка описувала у своїх балядах, піснях і новелях історію і побут населення німецького сходу.

— **І на австрійських університетах менша фреквенція.** Згідно з останньою статистикою, на високих школах в Австрії було в останньому півріччі 19.769 студентів, інакше кажучи на 839 менше, як у тім самім півріччі попереднього року. Із загального числа слухачів припадає 77 відсот. на університет, 15 відс. на високі технічні школи, і 8 відсот. на інші високі школи. Скількість студенток зменшилася на 5 відсотків.

— **Смерть за крадіж дітей.** Німецький суд присяглих засудив на смерть 32-літнього Едварда Гісе за крадіж дитини з наміром вимусити викуп. Гісе — це перший німецький дітокрад, що пішов слідами американських т. зв. кіднаперів. Німецький уряд видав закон, що дітокрадів будуть карати смертю.

— **Жито заперед віків.** Англійська наукова експедиція найшла під горою Арарат у Вірменії невеличкий лан, де росли незнані рослини. Досліди виказали, що найдені рослини — це ніщо інше, тільки первісний рід жита. Завдяки кліматичним умовинам цей „лан жита", що його люди покинули перед кількасот роками, через самовисівання перетрівав до наших часів.

— **Ріжні вістки.** В Німеччині засудили священика Еккерта в Франкфурту на 3 місяці тюрми за те, що не вивісив прапору на церкві в роковини першої спроби гітлерівського перевороту в Мінхені. — На острові Мальті засудили двох італійців на три роки тюрми за те, що намагалися видістати тайні військові документи, що торкаються оборони острова. — Крім англійського посла Бартона, виїхав також із Аддіс-Абеби бельгійський посол і японський уповноважений. — Ляваль і Фро згодилися увійти до французько-німецького комітету, що має на меті культурне зближення між обома народами.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому (145) числі „Діла" в рубриці „З організаційного руху" зложено помилково: Повітовий Народній Зїзд УНДО в Коломиї. Має бути: „**в Комарні**".

Дивогляди.

МАТУРА НА САНІТАРНІМ ЛІЖКУ.

17-літній данський гімназист занедужав безпосередньо перед матурою на апендицит. Треба було перевести операцію. Прийшов день матури. Тоді, коли ждала його черга на іспит, він мав іти на секційний стіл. Якби не здавав іспиту зараз, утратив би рік студій. Він рішив, що шкода року. Шпитальний лікар дозволив відвезти недужого до гімназії в санітарнім автомобілі. Йому задали кілька питань з історії і відвезли негайно до шпиталю. Він лежав під наркозою, коли з гімназії принесли йому до операційної салі студентську шапочку на знак, що він здав іспит зрілости.

СОБАЧКИ У ЧАЙНИХ ЧАРКАХ.

На одній з останніх вистав у Римі люди оглядають з великою цікавістю мініятурні китайські собачки. Ці собачки важуть пересічно по 160 грамів і можна їх помістити у звичайній чайній чарці. Жіноцтво купує ці собачки масово. Найсмішніше те, що вони брешуть як інші собаки, але піяніссімо, так, що в кімнаті може чути їх тільки власник, а не злодій за дверима.

БУЗЬОК ЗАМІСЦЬ ТЕЛЕГРАМИ.

Як життя аранжує нераз історії, які можна найти тільки у книжках і то хитромудро складених, доказом на це одна недавня подія, яку передає каліфорнійська преса з Паольо Альто. Місцевий лікар д-р Ранвел виїхав у гори до недужого. Недуга пацієнта була поважна і він провів при ньому два дні. Залишаючи його, квапився дуже додому, бо залишив жінку, яка сподівалася дитини. У середині довгої, томливої дороги зайшов він покріпитись до одного ресторану. Коли вийшов звідти, побачив, що на його авті розсівся кульгавий бузьок. Він мусів птаха взяти із собою. У хвилині, коли входив із бузьком до хати, теща зустріла його звісткою, що він є щасливим батьком.

МАЛПА ЗЛОДІЄМ.

В одному індійському містечку трапилася цікава подія: З цирку втікла тресована малпа і мандруючи по місті, дісталася до банку. Заки урядовці зорієнтувалися, малпа вхопила з каси 500-фунтовий банкнот і втікла до ліса. Розшуки за малпою не дали ніякого успіху.

Дописи.

ЩИРЕЧЧИЧА

Як виглядає темне село. Наше село Сороки Ширецькі, положене 7 км. на захід від міста Щирця. Село має 77 хат, з цього 25 господарств більших, решта середні і карловаті. В селі є один жид та один справжній поляк. В Сороках Щ. є джерело сірчаної води, але воно досі не використане. Люди займаються хліборобством, молочарством і зачинають теж заводити сади. Молочарство у примітивному стані. Справді Маслосоюз хотів забирати сметану зі села, але несвідомі господарі відмовилися давати, бо, мовляв, Маслосоюз буде розбудовуватися за їх масло! А як купують молоко жиди і добре заробляють, то селяни нічого не кажуть. Жиди мають вступ до села і в неділю. В селі є церква, школа і громадський дім, у якому теж примішується кооператива, яка ледви клигає, бо члени купують більше у жидів. Щодо освіти, то селяни ще досить темні. Тому нема ні читальні, ні ніяких товариств молоді (як Сокіл, Луг, КАУМ), хоч роблять заходи в цьому напрямі і о. парох і наш учитель. Заходом о. пароха зложено у нас letiйн мин. зими кружок „Рідної Школи" й одно церковне братство. Є справді кількох свідоміших господарів, які читають часописи, нпр. „Народню Справу", але вони за ніяку народню роботу не беруться. Хлопці замісць горнутися до читальні, читати книжки і часописи, крадуть яєчка на „махорочку". Як прийде літо, то аганяють по чужих садах, виробляють збитки, верещать і вистоюють по ночах. А в зимі сходяться разом і грають у карти. Як зійдуться до кооперативи молоді господарі і хлопці, то також плетуть дурниці. Є у нас також „вогнева сторожа", в якій вся команда на „бачность". Ще й інші речі діються, що аж сором про них писати. Тому закликую всіх до праці! **Правломовець.**

ЗБАРАЖ.

Вистава оперетки „Перехитрили". Заходом чит. „Просвіти" та силами співацько-муз. т-ва „Боян" у Збаражі відограно 28. м. м. веселу народню оперетку Кропивницького „Перехитрили". Підготовою цієї оперетки занявся дир. Краснопера, який у короткому часі підготовив і вдатно вивів її на сцені. На окреме вирізнення в грі заслуговують: дир. Краснопера (Дранько), п. Гевко (Кукс) і п. Сукар (Нечипір). Вдоволила також молода орхестра т-ва „Боян". Публики досить, інтелігенція, як звичайно, в комплеті, тільки міщанства було менше. З цією опереткою задумують аматори обїхати близчі і дальші села збараського повіту. **П. Б.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Свій до свого".

Така вже тема нинішнього фейлетону, що ніяк не може змінити заголовку. А випадалоб, бо написав я вже два або й три фейлетони під такою назвою.

Але нема ради — ще тим разом мушу.

Українська крамниця.

Відчиняються двері, входить гість.

— **Moje uszanowanie!** — каже чемно.

— **Sługa.**

— **Poproszę... te i te.**

— **Proszę bardzo.**

— **A jaka cena?**

— **To po złoty-pięćdziesiąt, to po dwa, a tam to trzy złotych dwadzieścia.**

— **Proszę zapakować.**

Мова гостя є обовязуюча, але тільки до гостя. Зате до обслуги ні. Тому директор крамниці обернувся до хлопця і:

— Запакуй скоро і порядно, бо то здається іде на провінцію.

Гість наставив вухо і підніс здивовано брови.

— То панове українці?

— Так, то українська фірма.

— Славно. А я й не знав. Так кажіть!... Ноно-но... — і сідає на ляду. — Хтоб то сподівався, що в нас уже є й такі артикули. Славно. Направду радію! — і перекладає ногу на ногу та витягає капшук і люльку.

— Якжеж іде гешефт?

— Нічого собі. Дякую.

— Ех, ви фільософи. Пронюхали, що то бізнес, а ще до того „свій до свого по своє" і — грошики до шуфляди.

— Коби то всі розуміли гасло „Свій до свого"!

— Як то? Є ще такі?!

— О, девять десятих.

— Бийтеся Бога! Стільки пишеться в газетах, стільки всі і всюди говорять, а все таки... Русини, мій пане!.., Треба ще довгого часу, заки зрозуміють у чім лежить сила і будучність нації.

Пикнув люльку, пустив клуб їдкого диму і похитав сумно головою.

— Так, так. В нас щось зробити, до чогось переконати — як з каменя.

Врешті зліз з ляди і нахилився до директора:

— Але зате ті, що тримаються гасла „Свій до свого" повинні мати якусь нагороду. Слухайте, ви щось мені за дорого порахували. Спустіть трохи, виж українська фірма!

— Не можу. В нас тверді ціни.

— В такому разі, чи я не міг піти деінде. А все таки...

Не діждавшись нагороди за свій патріотизм вийшов набурений зі склепу.

Цікаво, чи ще коли загляне?!..

Галактіон Чіпка.

РІВНЕ.

Посвячення церкви. В Рівному відбулося дуже врочисте посвячення православної церкви для української шкільної молоді. Церква міститься в будинку б. церковно-приходської школи при вул. Міцкевича. Богослуження в цій церкві мають відправлятися виключно в українській мові. Настоятелем новопосвяченої церкви є о. Евген Барщевський, законовчитель української гімназії в Рівному.

Спорт.

ПРОГУЛЬКА НАКОЛЕСНИКІВ С. Т. „УКРАЇНА".

Секція наколесників С. Т. „Україна" уладжує в неділю 5. липня прогульку до Бібрки. Збірка в год. 6. рано в Ринку біля „Народньої Торговлі". Гостям раді!

Сходини секції наколесників С. Т. „Україна" відбудуться в пятницю 3. липня в домівці „України". Ринок 44 II. п. Охочих записатися в члени секції просять прибути на сходини.

В понеділок 29. червня відбулася прогулька секції до Брюхович.

СТАНИСЛАВІВ. ПРОЛОМ — СЬВІТ (МОНАСТИРИСЬКА) 4:3 (2:2).

Змагання за першенство Б-кляси. Суддя п. Кульман. Ворота для Пролому добули: Якібчук, Андрішин II. з карного, Кернякевич і Пиета.

До цих змагань виступив Пролом у складі: Андрішин I, II, Багриновський II, Кулiба, Кернякевич, Зубяк, Демянчук II, I, Писта, Урсакий II і Якібчук, отже без Мечева, з Кернякевичем у помочі й новим набутком з ямницького „Сокола" Пистою.

Хід гри сильно денервував симпатиків Пролому, бо вже в першій половині Сьвіт добуває двоє воріт не без вини воротаря й оборони, яка від довшого часу грає щораз гірше. Щойно два карні дають змогу Проломові вирівняти. По перерві спершу замітна перевага Пролому, якого атак виступив у зміненім складі, а саме Якібчук і Урсакий перемінили позиції. Вислідом переваги є двоє воріт. З того часу до голосу доходять гості, але добувають тільки одні ворота.

Переходячи до оцінки поодиноких грачів, слід підчеркнути дуже добру форму Демянчука II, якого добре використовував Писта. Цей останній виказав добрий старт і незлий стріл та притомне ведення гри. Демянчук I, як звичайно працьовитий, але без ефекту, Якібчук незлий, Урсакий переходить спадок форми. Поміч у тому зіставленні слаба. Кернякевичеві тяжко грати на середині повних 90 хв., Зубяк зле чується на краю, а Кулiба, як звичайно, багато дріблює, пхається до атаку, але цим радше перешкоджає, як помагає. В оборонім тріо міг задоволити тільки частинно Андрішин II. Його брат на воротах і Багриновський слабі.

По цих змаганнях Пролом висунувся певно на перше місце, з якого ніхто вже не може його зіпхнути.

Гакоаг — Бескид (Надв.) 5:1 (2:1).

Змагання за перш. Б-кл. Бескид грав дуже слабонько і програв заслужено.

ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

Амброзіяна — Жіденіце 8:1. До півфіналу входить Амброзіяна.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Евген Гринишин: **КРИВАВИЙ ЗБРУЧ.** Перемишль 1936. В-во „Самотужки". Стор. 48, ф. 16°.

Михайло Соневицький: **МИРМІДОНСЬКИЙ ЛИЦАР.** I. частина. Як пробудилася лицарська кров. Накладом „Рідної Школи". Стор. 52, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, липень-серпень 1936. Р. IV. Кн. 7-8. Зміст: Леонід Мосендз: Помона мілітанс А. Д. ДСССС XIX. — Евген Маланюк: 25. травня 1926 р. — Юрій Клен: Лесбія, Беатріче. — Сергій Кушніренко: *** Спис. — Фредрик Говард: Губернатор уступає. — Анна Стюарт: Успішна смерть Миколи Бегга. — В. Бірчак: Демагогія. — О. Т. В.: Такий я чоловік. — Л. Граничка: На полях Самчукової „Волині". — Герберт Н. Кассон: Статті і статтейки про успішність торговельних справ. — В. Дорошенко: Шкільні задачі Івана Франка. — О. Р.: Комінтерн в Союзі Народів. — *** Масонерія і фашизм. — Ж. Процшин: Ромен Мас. — Мирослав Гоца: Гума як організаційний ідеал. — Евген Маланюк: Поезія і вірші. — Роман Юмак: Збори і віади. — Дм. Донцов: „Згода в сімействі". — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Львів, липень 1936. Р. XII. ч. 13-14. Зміст: Марійка Підгірянка: Верховино, світку ти наш! — Туся Кочан: Американські парки. — Е. В.: Шляхом кооперативної пропаганди. — Таня Чайківська: „Марися". — Таня Яросевич: День на кораблі. — Володимир Січинський: Українська порцеляна. — Мирослава Чапельська: Українська народня вишивка. — В. Л.: „Лис Микита" на сцені. — Л. В.: Школа „Труду". — Старша пластунка: Як працюють пластунки. — Ольга Р.: У справі дражливого питання. — Д-р Софія Парфанович: Сонце наш лікар і приятель. — Д-р Петро Біланюк: Чого і чому малі діти лякаються? — Галина Корчинська: Дитячі питання. — Ст. Коржинський: Купіль немовляти. — Питання на часі. — Від редакції. — Віпля немовлятка. — Як шити сорочинку. — Олена Бережницька-Бузова: Чому любимо квіти? — Евгенія Косевич: Про ведення пансіонів. Приписи. — Софія Яблонська: Ніколи не запізно. — Модна стора. — Плетений пульовер. — Ручні роботи. — Вечір вишиваної сукні. — Софія Русова: Мої спогади.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ з 1. липня ц. р. Зміст: Годі мовчати! — Фатальне непорозуміння. — Чи є підстави і можливости для організації нашого текстильного промислу. — Тривкі основи. — Торговельні представники (Т. Ганицький). — Відношення людини до звання. — Організаційна форма гуртівень. — Нове векселеве і чекове право. — Бойкот жидів у західній Польщі і наші господарські справи. — З життя філій СУКУП-у. — Дещо про зміну доходового податку (д-р І. Гриша). — Нові видання. — Ринок і ціни.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ, місячник Чина Найсвятішого Ізбавителя. Йорктон, Саск, липень 1936. Р. VIII. Ч. 7.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznavani politického, socialniho a kulturniho zivota slovanskvch statu a narodu. Praha červen 1936. R. XXVIII. Cis. 6.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.
Делятин:
2. VII. Циганський барон.
3. VII. Ніна теща.

Великий Театр:

Четвер, 2. VII. год. 8. веч. Виступ Атенеум з Ярачем „Замах".
Пятниця, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Атенеум з Ярачем „Замах".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця, 3. VII год. 8. веч. Аб. 21. Виступ К. Скальської „Ва Банк".

Кіна.

АПОЛЬО: „Інтрига Фльоріс Бель".
АТЛЯНТИК: „Д-р Ікс".
ВАНДА: „Дві Йоасі", „Останній мінад".
ГРАЖИНА: „Увязений світ" і „Донька ген. Панкратова".
КАСІНО: „Вісім годин д-ра Моргана", „Любовні несподіванки".
КОПЕРНИК: „Роберта".
МАРУСЕНЬКА: „Бюро пропавших людей" і „Тисяча тактів кохання".
МІРАЖ: „Панночка з посте-рестанте".
МУЗА: 1) „Бригада відважних", 2) „Мужчини водіють мужаток".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: Бені Шарп".
ПАН: „Чотирьох і пів мушкетерів".
РАЙ: „Втеча".
СВІТ: „Втеча".
СТИЛЕВЕ: „Великий чародій", ревія „Китайський рай",
ТОН: „Я хотів би та боюся", „Тайна рної кімнати".
УТІХА: „Індійські піхотинці" та ревія".
ХИМЕРА: „Без прізвища".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Єгипет.

Закордонне радіо.

Четвер, 2. липня 1936.

ВіденЬ (506,8) 17.25 Форт. ресітадь, 17.45 Нар. пісоньки, Засльо сопрая, 22.10 Форт. тріо г-дур Бранса, **Братислава** (298,8) 18.10 Спів, 20.45 Форт. концерт ц-моль Бетовена, **Прага** (470,2) 16.10 Концерт, 20.00 Нар. пісні, 21.15 Камер, твори Бетовена, 22.15 Сальон. музика. **Париж** (1648) 9.30 Орг. ресітадь, 11.00 Симф. музика, 17.00 Театр Уяви, 20.00 Спів, 20.45 „Фавст" драма Гетого в муз. Гунода, **Білгород** (437,3) 12.00 Нар. музика, 17.00, 18.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 13.15 Концерт, 16.50 Соната г-моль Бузаля, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.00 Нар. пісоньки, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт. ресітадь, **Кельн** (455,9) 17.15 „Лібесвальцер" пісні на хор і форт. Бранса, 21.00 „Серенада" оп. Кавфмана, **Мінхен** (450,4) 17.00 Форт. ресітадь, 19.00 Веселі сценки, **Будапешт** (549,5) 13.30 Вок. квінтет, 18.30 Нар. пісні в супр. циг. музики, **Мілано** (368,6) 11.30 Розр. музика, 17.00 Вок. концерт, 20.55 Концерт синкопованої музики, **Рим** (420.8) 13.10 Розр. концерт, 17.15 Солісти, 20.45 „Ля фіґлія ді Іоріо" оп. Франчетія до тексту Д'Анунція.

Пятниця, 3. липня 1936.

ВіденЬ (506,8) 19.30 Веч. концерт, 20.30 Симф. концерт, 22.10 Популярна музика, **Братислава** (2988) 12.45 Радіоконцерт, **Кошиці** (250,1) 19.50 Легка музика, **Прага** (470,2) 11.05 Концерт сальон. квартету, 21.10 Орфей — радіофільм в муз., **Париж** (8164) 20.00 Спів, 20.45 „Алі-Баба" комічна опера, 22.45 Симфонічна музика, **Рига** (514,6) 18.00 Латвійські нар. пісні, 19.05 Опереткова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Від другої до третьої музика на світанку, 20.10 Чародійний флет, оп. Моцарта, **Кельн** (455,9) 18.00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 17.00 Давня еспанська музика, 22.30 Лісна самота — настроєві муз. картини, **Штутгарт** (522,4) 21.00 Легка і танкова музика, **Букарешт** (364,5) 17.15 Румунська нар. музика, **Будапешт** (549.5) 17.00 Сальонова музика, 20.00 Мадярські танці — концерт, **Мілано** (368,6) 17.15 Танкова музика, **Рим** (420,8) 17.15 Камеральний концерт, 20.20 Ромпікольо — оперетка.

Львівське радіо.

Четвер, 2. липня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.10 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішня авд., 7.30 Програма, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Камер. орх., 19.55 Е. Кальман: „Княжна Чардаша" попурі, з гр. пл., 13.05 Полудневий денник, 17.30 Хвилинка відпочинку, гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Репортаж із приїзду польських дітей із Німеччини, 16.00 Концерт орх; у перерві в год. 16.45 Чар воєнної пісоньки, 17.30 Сп. ресітадь Евг. Мая в супр. форт., 17.50 Мода як здоровний чинник, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Піньчів — забута закутина, 18.10 Культурне й мист. життя столиці, 18.15 Легка музика з гр. пл., 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Пані вбиває пана", 19.30 Мала орхестра, 20.45 Вечірній денник, 20,55 Актуальна гутірка, 21.00 Пісні, 21.30 Фр. Бжезінський: Соната д-дур оп. 6. на скр. і форт., 22.00 Спортові вістки, 22-14 Н. Рогачевський, Е. Зак із ґр. пл., 23.00 Танкова музика

Пятниця, 3. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.30 Програма, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Російська симфонічна музика з ґр. пл., 12.55 Туристичний інформатор, 13.00 Життя товариств, 13.05 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Розмова з недужими, 16.00 Сальонова музика, 16.45 Початки повстання Польської Військової Організації, 17.00 Популярні мельодії Петра Чайковського, 18.00 Через Румунію до Варни — відчит, 18.10 Ноктюрни з гр. пл., 18.25 Програмова скринька, 18.50 Рекламовий концерт, 18.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.00 К. Грей і М. Демар у своїм репертуарі, 19.20 Фортепіяновий ресітадь, 19.50 „Калейдоскоп", 20.30 „Міст" оповідання з большевицької війни, 20.45 Вечірний денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Вечірний концерт, 22.00 Спортові вістки, 22.15 Легка музика, 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	21.25—21.50
Пшениця зб.	20.50—20.75
Жито Стандарт І.	12.75—13.25
Жито Стандарт ІІ.	12.50—13.00
Горох Вікторія	24.00—26.00
Горох пів Вікторія	21.00—23.00
Горох пільний	15.00—17.05
Горох зелений	18.00—20.00
Горох Фольгера	1800—20.00
Бобик	14.50—15.00
Мука пш. гат. І. витяг.	36.00—36.50
Мука пш. гат. І А	35.00—35.50
Мука пш. гат. І Б	34.00—34.50
Мука пш. гат. І Ц	32.50—33.00
Мука пш. гат. ІІ А	30.00—30.50
Мука пш. гат. ІІ Б	29.50—30.00
Мука пш. гат. ІІ. Ц	29.25—29.75
Мука пш. гат. ІІ Д	28.00—28.50
Мука пш. гат. ІІ Е	26.50—27.00
Мука пш. гат. ІІ Ф	25.00—25.50
Мука пш. гат. ІІ Г	22.50—23.00
Мука пш. гат. ІІІ А	18.00—18.50
Мука пш. гат. ІІІ Б	17.00—17.50
Мука пш. паст.	15.00—15.50
Мука пш. разова до 0—95 прц.	25.00—25.50
Мука жит. вит. 0— 30прц.	23.50—24.00
Мука жит. гат. І 0—50 прц.	22.50—23.00
Мука жит. гат. І 0—65 прц.	20.50—21.00
Мука жит. гат. ІІ 50—65 прц.	15.50—16.00
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	16.50—17.00
Мука житня посл. понад 65%	12.50—13.00
Висівки житні	6.25— 6.50
Висівки пш. грубі	7.00— 7.50
Висівки пш. середні	6.50— 6.75
Висівки пш. мілкі	8.25— 9.75

Інші курси без змін.

Варшава (ПАТ)

Гроші.

Купно — продаж: Бельґи бельг. 89·48—89.05, Долари американські 5.29 — 5.25.50, Долари канадійські 5·27—5.23.50, Фльорени голянд. 360.32 — 358.60, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.24 — 172.40, Фунти англ. 26.69 — 26.43, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 19.90—19.50, Корони данські 118.74, 117.90, Корони норв. 133.63—132.65, Кор. шв. 137.13—136.15, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.72—11.60, Марки нім. 137 — 132, Пезети еспан. 63.00—61.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 145—140.

Акції.

Банк пром. 40, Банк Польський 99—98 Лільпоп 12.75—12.80, Стараховичі 33.50.

Папери.

3 прц. інвестиційна 1 ем. 66.25, 2. ем 67.50, серійк 77, 6 дол. 68, стаб. 53.50—54

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 1-го липня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок без опакування	2.15 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.20 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає вачет	2.20 „
1 л. молока	0·13 „
1 к. яєць	2.65 „

Тенденція на масло зниж ова, на яйця на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 1. VII. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індики, індички І. кл.	1.00 зол.
Качки товщеві І. кл., ваги щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Курки молоді без остріг І. кл.	1.00 „
Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.10 „

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймаємо.

Ціни денні: тенденція на курята знижкова, на індики, качки, курки хвилево вдержана.

ЛІТНИЩА

ГУЦУЛЬЩИНА над Прутом. Утримання 3.20. Пляжа — ліс. Микуличин-Ділок, Гуменюкова. 2269 9—10

КУПНО - ПРОДАЖА

МЛИН водно-моторовий, на Підгірю, рентовний оказійно до продання. Зголошення Адм. „Діла" під „Учитель 12 тисяч". 2334 4—10

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

3 ДО 4 ТИСЯЧІ ЗОЛОТИХ позичу або вложу до рентовного підприємства у Львові або у більшім осередку на провінції. Праця з винагородою 150 золотих. Зголош. Адм. „Діла" під „Зредукована вчителька". 2334 4—5

РІЖНІ

ГОДИННИКИ, будильники і всяку біжутерію направляє прецизійно і дешево ВАНДЕР, ШАЙНОХИ 1. 2278 2—3

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську замінюємо на наймодніші матеріяли бельські. — ТЕЛЕФОН 270-25. 2357 1—1

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧ. ОО. ДУХОВНИХ! У робітні кравецькій Василя Гресяка у Львові, вул. Сикстуська ч. 23, є принагідно до продання по зниженій ціні два нові чорні гарнітури анґлезові. 96 3-3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 38-60

ПЕРША УКРАЇНСЬКА концесіонована робітня тапіцирсько-декораційна Степана Фещура, вул. Куток 15 (Яблонівська 10 а) приймає всілякі роботи тапіцирські і декораційні. 2264 6—6

ВЗОРИ ДО ГАПТУ, відбивання, артистичне виконання, ГЕТЬМАНСЬКА 24, ПРОТИ ВЕЛИКОГО ТЕАТРУ. 2361 1-5

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
1 „ „ на першій сторінці „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.